Ara 300 korona

HAJDUFÖLD

1923. év október 7. VASÁRNAP Debreczen, V. évf. (227.)

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
HELYBEN ÉS VIDÉKEN EGY HÓRA 4000 K.
EGYES SZÁM ÁRA 200 K.

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
FELELŐS SZERKESZTŐ:
KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECEN, PIAC-UTCA 59. SZÁM
TELEFON 3-48. SZÁM.

Török feltámadás

Musztafa Kemal tehát győzelmes csapataival az élén bevonult Konstantinápolyba, amely örömujjongások közben ünnepli a diadalmas hadvezért és ezzel együtt az európai törökség felszabadulását, a régi török tartományok ujra egyesülését. Némileg mi is elbirjuk képzelni török testvéreink boldog érzését, amelylyel a rég és hőn óhajtott nemzeti hadseregüket fogadják, mert csak vissza kell emlékeznünk arra az esős márciusi délelőttre, annak forró hangulatára, mikor az oláh hordák innen tizenegy hónapi megszállás után kitakarodtak és az első sastollas katonák köztünk először megjelentek. Mennyi sok szépet, gyönyörüt álmodtunk akkor egy boldog jövendőről! Most talán török testvéreink is igy ábrándoznak?

Azonban ha mi akkori és a törökök mostani helyzete között óriási a különbség. Mi egy ránk kényszoritett béke elfogadása előtt állottunk, a törökök ellenben előbb rongyokra szakgatták a sevresi gyalázatos papirtákolmányt és merész nekilendüléssel, csodálatos lelkesedéssel, szivós kitartással visszaszerezték az elvesztett dolgaik és javaik oroszlánrészét. A „beteg ember" elnevezést megcsufolták a maguk egészséges testi és lelki erőikkel és a nyugati hatalmak szabadkőmüves álkeresztyénségét, kulturális leplekbe burkolt barbár vadságát szégyenszemre pőrére vetkeztették. Kelet állitólag müveletlen népe, a mohamedán vallás sokszor kipellengérezett erkölcsi rendje, a katonailag és diplomáciailag lenézett senki igy tanitotta móresre a nyugat talmi bölcseit, hazugságokat és hamisságokat prófétáló vezetőit, lelketlen gépkatonáit. A török testvérek tehát — a közelmult tanulságai szerint itélve meg a következményeket — jogosan és méltán álmodozhatnak egy szebb és boldogabb jövőről. Allah bizonyára megsegiti az ő hüséges fiait.

De mi is örvendezünk igaz szivvel a törökök boldogulásán. Valamikor századokon át néztünk velök farkasszemet és ontottuk egymás vérét bőséges patakokban. Valamikor arra törekedtünk ésszel és erővel, hogy a törökök menjenek ki Európából, a mohamedánok tünjenek el a keresztyének közül. Valamikor átkoztuk és gyülöltük egymást és irtottuk a százezreket, meg a milliókat kölcsönösen egymás népéből. Ha akkor valami látnoki szemmel csak egy pillanatra is fellebbenthettük volna a jövő titokzatos fátyolát és undorodva nézhettünk volna bele a nyugati civilizáció minden gonoszságot felülmuló mai alávaló munkájába: akkor mindez mostansag nem igy lett volna és ma legalább is a Duna medencéjének egészen másképen festene a térképe. Akkor évszázadokon át jók voltunk a nyugateurópai müveltség bástyáinak, amelyeken halálra zuzta magát a török százezres seregek meg-megujuló támadása. Ma ezért hálás viszonzásul ugyanazok a nyugati országok odadobtak bennünket olcsó és hitvány prédául sehonnai, bitang martalócoknak. Ezt még Trianon nagyképü farizeusaitól se vártuk volna, mert, ha nem is tudták a jelenlegi Európa politikai földrajzát, de legalább ismerhették volna a saját népeik történetét. Legelemibb kötelességük lett volna, hogy amiről itéletet akartak mondani, azt előbb alaposan megismerték volna. De ők pompás szivarok és dus vacsorák érzéki hangulatában bünös felületességgel döntöttek elevenek és holtak felett, egész népekről, rólunk és a törökökről is. A törökök azonban helyrehozták az elkövetett gazságokat, előbb kint a harctéren vasököllel, aztán bent a zöldasztalnál bölcsességel. Ezért örvendezünk mi is bensőséges gyönyörüséggel, mert a közös ellenség egy területen legalább már csufos kudarcot vallott.

De örömünket forró reménységek is táplálják. Európai Törökország egy csapasra megvaltoztatja a balkani népek eddigi hatalmi egyensulyát. Az utódállamok, Oláhország és Szerbia, velünk szemben egy hatalmas ellenséget kaptak a hátukba. A minden isteni és emberi jogon átgázoló cézári őrjöngés, mely ezeket a felfuvalkodott balkáni nagyhatalmakat jellemezte, ezentul megváltozik és a becsületes utra fog kényszerülni. Bizton várjuk ezt az átalakulást egész maguktartásában. De ez csak a kezdet kezdete. A folytatást és a végződést a török feltámadás mutatja: az az ut nyitva van a magyar feltámadás számára is. Csak hazaszeretet kell hozzá, bátorság és önfeláldozás. Ez pedig bennünk, magyarokban, is van annyi, mint a törökökben. És ez esetben talán a török félhold sem elégednék meg holmi plátói szerelmekkel, hanem egyébként is segitene nekünk. Ezért, e hitben és meggyőződésben üdvözöljük mi az ujra éledő európai törökséget.

DR. BESSENYEI LAJOS.

A török csapatok bevonultak Konstantinápolyba

A lakosság örömujjongással fogadta Kemal pasa seregeit - Stresemann megalakitotta az uj német kormányt - A bajor nacionalisták az uj kormány ellen

A török csapatok ma, élükön a diadalmas Musztafa Kemal pasával, nagy ünnepségek között bevonultak Konstantinápolyba, ahol

a lakosság diadalujjongással fogadta a Kemal pasa csapatait.

Politikailag beláthatatlan jelentőségü ez az esemény, valamint az a hir is, hogy a

török kormány az 1914—18. katonai évjáratokat proklamációval 3 esztendőre behivta.

A keresztyén török állampolgárok hadmentességi adó ellenében mentesithetik magukat. *Ez a hir Szerbiában nagy megrökönyödést keltett s felmerült az a gondolat, hogy a török kormánytól bardtságos hangon jegyzékben magyarázatot kérnek.*

Megalakult az uj német kormány

Az esti órákban beérkezett hirek szerint a német kormányválságot sikerült megoldani, amennyiben *Stresemann* nyilvánosságra hozta az uj kormány összeállitását. A tárgyalások, amelyeket a kancellár a késő éjjeli órákig folytatott a pártokkal, eredményes megállapodással jártak. Birodalmi kancellár és külügyminiszter dr *Stresemann*, ujjáépitési miniszter *Schmiedt*, belügyminiszter *Zollmann*, pénzügyminiszter dr *Braun*, igazságügyi miniszter dr *Radberuch*, honvédelmi miniszter dr *Gessler*, postaügyi miniszter *Höhle*, megszállt területi miniszter *Fuchs* lettek. A pártokkal való megegyezés pontjairól még nem nyerhettünk tiszta képet, mert hiányoznak a részletek. Eltekintve azonban ettől, az uj miniszteriumot nem tartjuk kormányképesnek. A legfontosabb kérdés az, hogy mit szól a birodalmi kormányhoz Bajorország. E kérdésre önként adódik a válasz, ha tekintetbe vesszük, hogy

Bajorország törhetetlenül és szivósan dolgozik a nemzeti uralom teljes kiépitésén.

Viszont figyelembe kell venni azt is, hogy a szocialista pártok fokról-fokra közelednek a kommunistákhoz és mindenben támogatják azokat. Ennek bizonyságául szolgál az a tény, hogy a szociáldemokratapártok nyomása alatt

a szászországi szocialisták nyeregbe segitették a kommunistákat

azáltal, hogy nagyszámban bevonták őket a szász kormányba. Mialatt tehát a szociáldemokraták látszólag támogatják Stresemannt, a valóságban ugy segitik a hatalomra a kommunistákat, amint Károlyi 1919 márciusában nálunk tette.

Röviden összefoglalva, Németországban a baloldali pártok kommunista puccs felé szervezkednek és arra az időre, amig szükségek van Stresemannra, támogatják. Valószinü azonban, *hogy minden mesterkedésnek határt fog szabni a nemzeti Bajorország.*

Franciaország nyugtalankodása a német eseményekkel szemben nőttön nő. Ma már olyan hir bukkant fel a francia sajtóban, amely

a francia beavatkozást sürgeti a német belpolitikába.

A beavatkozás formáját ma még természetesen sejteni sem lehet, annyi azonban már megállapitható, hogy a franciák legujabb győzelmi mámora erősen lehült. Az elvakult francia politika kapzsisága felforditotta a helyzetet és ma azt hiszik, maga Poincare sem tudja, melyik a rosszabb a két lehetőség között, a sovén harcias politika a nemzeti diktatura jegyében, avagy a bolsevizmus. Ha a nemzeti diktatura jön, ez

megtagadhatja a jóvátételi fizetést,

de a legmerevebb ellenállásra, sőt talán a fegyveres mérkőzésre is elszánja magát Franciaországgal szemben, viszont a bolsevizmus talán nem fenyegeti a francia imperiálista politikát, de annál nagyobb fertőzési veszélyt jelentene egész Európára nézve. A helyzetet egyébként érdekesen jellemezte az angol birodalmi értekezleten Lord Curzon külügyminiszter, aki

a franciák által követelt jóvátételi összeget tulzottnak mondta,

amit Németország nem képes megfizetni. Rámutatott arra is hogy Németország gazdasági válsága egész Európa gazdasági válsága és ez Angliát talán még sulyosabban érinti, mint a többi Németországgal szomszédos államot. Beszéde további részében bizonyos burkolt fenyegetés van, amennyiben hivatkozik arra, hogy Angliának Kölnben olyan eszközei vannak, amelyekkel

beleszólhat a német problémába

még Franciaországgal szemben is. Anglia egyébként várakozó magatartást tanusit, mert még *nem ismeri azokat a terveket, amelyeket Franciaország állitólag csak most dolgoz ki a ruhrvidéki fegyverletétel következtében beállott helyzet számára.*

A jóvátételi bizottság most tette közé az adatokat arra vonatkozólag, hogy Németország eddig mennyi jóvátételt fizetett. A kimutatás a következő adatokat tartalmazza:

A hatalmaknak ugy természetbeni szállitásokban, mint átengedett javakban levő még nyilt számlán álló bevételeik

8,213,670,000 arany márka.

A Németországnak szénért adott előlegek visszafizetése a megszálló hadsereg és az ellenőrző bizottságok költségei, valamint adó differencia cimen a hatalmak követelése 2,938.114 000 arany márka. *Németország eddig 8,250,950,000 arany márkát fizetett ki.*

Harmincöt évet töltött börtönben

Öt nap helyett két és fél évi fegyház

Viharos multu ember állott a mult nap a debreceni kir. törvényszék előtt *Lichtblau* József 57 éves megrögzött bünöző személyében, aki 17-szer volt már büntetve s életéből

35 évet töltött különböző fegyházakban,

börtönökben, fogházakban. Lichtblau — vagy ahogy a betörővilágban nevezik: *Kloroformos Pepi* — legutóbb Püspökladányban követett el kisebb lopást, amiért — minthogy letagadta, miszerint már 17-szer volt büntetve — öt napi fogházat kapott.

Lichtblau fellebbezett, azonban vesztére. Időközben megérkezett az országos bünügyi nyilvántartó hivatal jelentése Lichtblau multjáról s ennek alapján a debreceni kir. törvényszék

két és fél évi fegyházra emelte fel

az öreg betörő büntetését öt napi fogházról. Lichtblau közömbösen vette a felemelt büntetés kihirdetését. Lichtblau fiatalabb korában egyike volt a legveszedelmesebb betöröknek. Mint kiderült, Kolozsváron a Mátyás utcán 10 évvel ezelőtt

altatószerrel tett ártalmatlanná egy családot,

s azután hihetetlen vakmerőséggel az egész lakást kifosztotta. Hasonló körülmények között Élesden egy magányos nővel végzett. Nagyváradon mint kéményseprő hatolt be a lakásokba s fosztotta ki azokat. Ennek a trükknek előzménye az volt, hogy egy alkalommal a kéményen keresztül bujt be egy lakásba s közben kormos lett. S mikor a zsákmánnyal menekűléshez látott s kiosont a kapun, a házbeliek

kormos arcáról, ruhájáról kéményseprőnek nézték.

Ezen a sikeren felbátorodva vett egy kéménykotrót s ezután már mint kéményseprő járt tolvajutjára, mindaddig, mig a trükköt kiismerték és rajtacsipték, lefülelték. Büntetése kitöltése után, vénségére már csak kisebb lopásokkal próbálkozott, mig legutóbb egy libalopáson rajtavesztett s az eredeti öt nap helyett két és fél évi fegyházat kapott.

A magyar ifjuság gyászünnepélyei október hatodikán

A debreceni egyetem ifjuságának ünnepsége a vármegyeházán

A debreceni egyetemi ifjuság szép ünnepély keretében áldozott szombaton, október 6-án az aradi tizenhárom vértanu emlékének. Az ünnepély a vármegyeháza disztermében folyt le, amelyet ez alkalommal zsufolásig megtöltött a közönség. A megjelentek között ott voltak az egyetem tanárai, élükön vitéz *Nagy* Pál tábornokkal a katonai hatóságok képviselői, az egyetemi ifjuság és Debrecen város társadalmának számos előkelő tagja. *Csupán a város és a vármegye nem tartotta szükségesnek, hogy az októberi gyászünnepen képviseltesse magát.*

Az ünnepélyt az *Orosz* József kitünő vezetése alatt álló Csaba énekkar nyitotta meg, a Nemzeti Hiszek egyet énekelve el megrázó erővel.

Ezután *Szabó* Sándor szigorló orvos a Csaba bajtársi egyesület szünidei vezetője mondott ünnepi beszédet, méltatva a nemzet 1848 és 49-iki szabadságharcának és az október hatodikának jelentőségét. A tartalmas és hatásos beszéd végeztével *Szabó* Sándort lelkesen megtapsolta a közönség.

Majd *Papay* József szavalta el Arany „*Örökség*“ cimü költeményét rátermettséggel és kitünő előadói készséggel. Kár, hogy szép drámai erejü hangja nem tudott a rossz akusztikáju teremben érvényesülni.

Utána *Timár* Ila a Csokonai szinház primadonnája énekelte a „Vándor felhők“ és a „Háromszéki székely lányok“ cimü irredenta nótákat. Kristálytiszta szopránjának csengése, kivételes nagy müvészete értékes müvészi élvezetet nyujtott a közönségnek, amely lelkesen ünnepelte Timár Ilát.

Ezután a *Vargha* Gyula—*Friedrich* Dezső, *Kardoss* Lajos és *Galánffy* György quartette játszotta tökéletes, biztos előadással Haydn quartettjét.

Majd *Boda* Sándor szavalta el az *Utolsó magyar* cimü drámai lüktetesü költeményt.

A szépen sikerült ünnepség végén a Csaba énekkar énekelte a „*Hazám, hazám*“ kezdetü dalt.

A református főgimnázium

ifjusága szintén szép és jól sikerült ünnepség keretében ülte meg az októberi gyászünnepet. Az ünnepély délelőtt 10 órakor kezdődött az intézet tornacsarnokában, ahol megjelentek az intézet tanárai és az ifjuság.

Az ünnepség a „*Te benned biztunk*“ eléneklésével kezdődött, majd *Nagy* Béla vallástanár imádkozott. Utána a *Mácsay* Sándor vezetése alatt álló ifjusági zenekar játszotta el Himnuszt. Majd az önképzőkör ifjusági elnöke, ifju *Bessenyei* Lajos mondott hatásos, szép beszédet. *Besse* Miklós *Ábrányi* Kornélnak egyik költeményét szavalta mély átérzéssel. A megható házi ünnepély a Szózat eléneklésével ért véget.

A Kereskedő Társulati polgári fiuiskola

most megalakult „Csokonai ifjusági önképzőköre“ is sikerült gyászünnepély keretében emlékezett meg az aradi tizenháromról. Az ünnepélyen *Szeghart* László tanár mondott beszédet.

A katholikus főgimnáziumban

is emlékünnepély keretében eleventette fel a vártanuk emlékét az ifjuság. Az ünnepi beszédet itt *Liebhardt* Richárd nyolcadik gimnáziumi tanuló mondotta. — Azonkivül volt több ének-, zeneszám és szavalat is.

Budapesten

az egyetemi és főiskolai ifjuság szombaton délelőtt tartotta meg emlékgyülését, amelyen az aradi tizenhárom emlékének áldozott.

Az egyetemi ifjuság 10 órára a Szabadság-téri irredenta szobroknak megkoszoruzását tervezte. A szakadó esőben azonban a szobrok megkoszoruzását nem tarthatták meg. A nagyszámu egyetemi ifjuság, amely az eső ellenére is gyülekezett a Szabadság-téren, erre a Vigadóba vonult, ahol 11 órakor az aradi vértanuk emlékére rendezett ünnepély kezdődött. Az ünnepen az egyetemi ifjuságon kivül, amely a Vigadó nagytermét egészen megtöltötte, — nagyszámu városi közönség is jelent meg. Az ünnepélyt a Himnusz akkordjai vezették be.

A Himnusz eléneklése után *Lendvay* Béla, a Verbőczy vezére mondott nagyhatásu megnyitó beszédet, amely után *Bakó* László, a Nemzeti Szinház örökös tagjának szavalata következett. Az ünnepi beszédet *Nagy* István, a *Mefhosz* elnöke mondotta. *Nagy* Izabella énekmüvésznő, a magy. kir. Operaház tagja éneke után *Balázs* Árpád irredenta nótákat mutatott be. A záróbeszéd után, amelyet vitéz *Oláh* Béla mondott, a mindvégig jól sikerült ünnepély irredenta dalok eléneklésével ért véget.

Viszontelárusitók ! ! !

Cérnák, fonalak, pamutok az összes varróiparok részére a legolcsóbb napiárakon, állandóan raktáron

Herzmann és Halmos

cérna-pamutárunagykereskedők Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-utca 16. sz. Hajós-u. sarok. Telefonszám 194—80.

ESTELEDIK . . .

Lassan elvérzett künn az alkony,
A lankadt orgonák szirma lehull.
Harmatgyászát elsirja az este
Öntudatlanul . . .

Ezüst hálóját a hold kivetette,
a lelkemet halkan szövi be.
Szeretnék sirva beleomlani
Az éj ölibe . . .

JÁNOSSY MARGIT.

▽

Immár semmi sem áll boldogságunk utjában

Házassági ballada

1918 okt. Vége a háborunak. Az izmaimban négy év halálbágyadsága nyujtózik végig. Unok mindent. Saját bohózataimtól ásitó görcsöt kapok. Hü barátaim, a csillagok, pislogva bóbiskolnak az égen s hiába erőlködnek, hogy mondjanak valamit, egy szót sem értek belőle.

December. Mint saját tudósitónk ténykedem a hadimilliomosok szakszervezeti gyülésén. Csicsó bőrgyáros szónokol, mohón utánozva aristoplanesi ősét, a nagy athénit. Elő kell segiteni a fiataloknak a nősülést, különben kikopunk a munkaerőből, mint kutyatej a hóból, harsogja zamatosan. Serényen körmölöm, amit mond. Elmém sötétje hajnalodik. Meg fogok nősülni. Bemutatkozom a nagy Demosthenesnek. Gratulálok s egyben megkérem a lánya kezét. Korzóról ismerem; egyszer majdnem verset irtam a lenszőke hajáról. A tehetségtelen szónok ridegen elutasit.

1919 jan. Ma bemutattak a lánynak. Lenke a neve; fecsegni kezdtünk. Szóba hoztam barátaimat, Dantét, Musset-t, meg egy néhányat. Nagyon érdeklődött irántam. Pár óvatos megjegyzést kockáztattam a zenéről. (Hátha ért hozzá.) Csakhamar együtt magasztaltuk Zerkovicot, mint korunk legkiválóbb zenei talentumát.

Március. Néhányszor fölmentem hozzájuk. Csicsó ur már kibékült velem; ma elszavaltam neki egy fejezetet a bőrcserzés legujabb módszeréről, melyet egyszer négy napos pergőtüz alatt szórul-szóra bevágtam egy német kalendáriumból. Tágszemü tisztelettel jegyezte meg: „Magának volna gyakorlati érzéke.“

Augusztus. Már jelöltszámba vesznek. Halálosan egymásba szerettünk Lenkével. Csak, — hogy is mondja a példabeszéd: „Tata kék pénzt.“

November. Ma hirtelen elhunyt a 105 éves nagynéném, rámhagyva végrendeletileg három angora macskát, hatezernyolcszázegy orvosságos üveget, néhány részvényt és egy budai sarokházat. Immár semmi nem áll boldogságunk utjában.

November. Azaz hogy . . . fölmegyek az anyakönyvvezetőhöz érdeklődni. Aszongya, hol a keresztlevelem? Ja, vagy az is is kell? — kérdem ártatlanul — menekült vagyok s keresztlevelemet csak Borgóbesztercéről tudnák utánam küldeni. Tessék sürgősen irni, — tanácsolja. Sürgősen irok.

1922 február. Ma értesitnek, hogy a megszálláskor az összes hivatalos iratok megsemmisültek. Igazoljam valahogy máskép, hogy csakugyan megszülettem.

1923 december. Néhány öreg bácsit fölhajszoltam végre, kik ma hitelesen igazolták, hogy a világon vagyok. Most még csak a honossági bizonyitvány hiányzik s többé mi sem áll boldogságunk utjában.

1932 május. Szorgalmas utánjárásom gyümölcsekép végre minden okmány kezem közt van. Lenkét közben többen megkérték, kik már ez alkalomkor is keresztlevelet s illetőségi bizonyitványt vittek magukkal. De ő hiven kitartott mellettem.

1933 szeptember. Még mindig baj van. Tavaly az eljegyzésünk napján, leendő lakásunkat odaitélte a Lakáshivatal egy menekült valuta nagykereskedő hivatalos helyiségeinek kiegészitéseképen. Budai házamnak, sajnos, még a kéménye is tele lakókkal; addig már én nem nyujthatom éltem fonalát, hogy még oda beköltözhessem. Ma detektivet béreltem, hogy valahol keritsen lakást a számomra.

1938. okt. Néhányan ujból megkérték Lenkét. Ma egy tengeri csősz jelentkezett, kinek Kispest alatt saját kukorica góréja van, holdvilágitással s a szükséges mellékhelyiségekkel. A hü lélek őt is kikosarazta.

1969. jul. Ma Lenkének mentőgondolata támadt. Szegényke már valósággal beleőszült a várakozásba. Délelőtt, mikor fölkerestem, legnagyobb meglepetésemre azzal fogadnak, hogy meghalt. Rendben van, azonnal rendeltem egy kényelmes dupla-koporsót, ahova végre mégis beköltözhessünk együtt.

Juhász Géza.

Mindennemü luxus és gazdasági kocsik. Amerikai küllő- és kerékgyár. Napi gyártás 2500 küllő.

Riesz Miklós kocsigyáros Hatvan-u. 58.

Kocsijavitásokat leggyorsabban és legprecizebben készitünk méltányos árak mellett. oo oo oo

VAKOLÓ KANÁLLAL...

Polgármester kerestetik

Liberális páholymunka a mesteri fokon

(Szín: Puritán külsejü városháza, halványpiszkos patinával bevont falairól lassanként pattog ik le a szabadkömives tradició. Éjféli tizenkét óra, a rossz szellemek órája. Távolban kisérteties disznóröfögés. Páholy trombitásaival megjelenik a nagymester.)

PÁHOLYTROMBITÁSOK:

Trata.. trata... tratata... trata...
Kerestetik egy okos demokrata...

NAGYMESTER:

Csinadratta, föl a fejjel,
Be a hassal, ki a mejjel,
Polgármester kerestetik,
Szavazásra eresztetik.
Aki a sok munkát birja,
Aki a nevét jól leirja
S tudja, hogy a mauzoleum
Egész más, mint a muzeum.
Aki jól tud inni, enni
Rosszat is, meg néha jót is, —
Aki tanult német szót is,
Müveltséget kis korában
Négy elemi iskolában.
Aki ősi eredetü,
Nagyképü, de kistermetü.
Hogyha bántják, nem haragos,
Nem is kicsi, nem is magos,
Nem is vékony, nem is széles;
De az esze igen éles.
Akinek van ősi fénye,
Lehetőleg szűz-erénye,
Akinek a multja tiszta,
Temetőkben spiritiszta,
Jobbra bókol, balra bókol:
Városházán ugy hajbókol
Apró népek édesatyja,
Ki a sok port kihordatja.
Hortobágyon haltenyésztő,
Debrecenben mást tenyészt ő...
Télen hallgat, nyáron ordit,
Köpönyegen sose fordit.
Aki beszél hetet-havat,
Elsöpörtet sarat, havat,
Akiben van uri kellem,
Égi szellem, tiszta jellem,
Aki sose gombolkozik,
Hogyha beszél, gondolkozik.
Érénycsősz és akrobata,
Liberális demokrata.
Kivül szőrös, belül édes.
Mikor hallgat, ugy beszédes.
Akiben van faji kérdés,
Megtestesült Egyetértés,
Aki bátor és erélyes:
Városszerte tekintélyes;
Büszkeséggel telisteli,
A páholytag megtiszteli:
Még a disztó, az is röfög...
Szépen eszik, alig böfög.
Álljon elő eszmeváruuk
Fiatalja és az aggja:
Van-e köztünk kis körünknek
Ilyen okos, illemtudó,
Tőrülmetszett páholytagja?

PÁHOLYTROMBITÁSOK:

Trata... trata... tratata... trata...
Nincs miközöttünk ilyen kiváló
De-mo-krata... tratata... trata...

(*Disznóröfögés elcsendesül. Keleten halvány fény dereng. Ötösfogat előáll.* Szabadkőmivesek szellemi bajvivásra sietnek. Szarvasbőrkötény legördül.)

Lisztius.

A Petőfi-emléktábla leleplezése előtt

KÖNYV-TÁRA

A hortobágyi puszta népe készül az ünnepélyre

(*A Hajduföld kiküldött tudósitójától.*) A vonat lassan, álmosan halad a reggeli szürkületben, az eső állhatatosan, kitartóan esik s egyhangu szabályos kopogással veri az ablakot. Utas kevés van a hortobágyi vonaton.

— *Majd többen lesznek holnap, csak az eső ne essen,* jegyzi meg csendesen a kalauz. Az utasok a szomoru őszi reggelen hamar összeismerkedtek, tereferére kezdtek. Van az utasok között több olyan ősrégi debreczeni, aki most megy először a hortobágyi pusztára, *azonban szégyenli azt beismerni,* különösen annak a szabolcsmegyei magyarnak, aki viszont őszintén bevallja, hogy most megy először a Nagyhortobágyra, amelyről sok minden rejtélyest, különöst, megfoghatatlant hallott — ezért természetesen kiváncsi, mindent szeretne tudni, mindent különösnek lát — és természetesen nem is fukarkodik a kérdésekkel. A debreceniek szorgalmasan válaszolgatnak, azonban sokszor-sokszor zavarba jönnek, különösen amikor a Látóképi csárdánál felkiált a szabolcsmegyei: *Ni, ott a délibáb,* s mutat a semmiségbe.

— *Csakugyan, milyen szép,* milyen jól látszik, — kontráznak erről is, arról is. Pedig délibábnak hire hamva sincsen. Kiderült hirtelenibe, hogy egyik sem tudja, mi is az a délibáb. Az már a kisebbik tévedés, mikor a libákat fehér töknek nézték s csak akkor bámultak el kölcsönösen, mikor a tök — megindult.

Telefon, táviró, autó

Az eső szaporábban kezd esni, mikor a vonat megáll a hortobágyi csárda előtt s az utasok kiszállnak.

— *Haragszik az eső az urakra* — állapitja meg az egyik pusztai magyar, csak ugy foghegyről.

A hortobágyi puszta nagy átalakuláson ment keresztül, a technika vivmányai erősen hóditanak. Előttünk zakatol a mozdony, amely a Hortobágy szivén halad keresztül, amott telefon póznák állanak, mert már telefon is van a Hortobágyon, sőt a közelben, a köves uton — uram bocsáss — egy automobil pöfög; egy meggazdagodott siber ránduit ki a Hortobágyra.

A csárdabeliek nem igen néznek az autóra, csak egy pöttömnyi gyerek hajit utána egy göröngyöt. S mindenki elmosolyodik, mikor a koppanás jelzi, hogy a göröngy találta. A technika vivmánya hódit a Hortobágyon. Telefon, táviró, automobil, a közelben a Halastó... Bizonyára csodálkozna a változáson a jó *Petőfi* Sándor, ha véletlenül erre járna. Pedig az ő emlékét fogják felidézni a vasárnapi emléktábla leleplező ünnepségen.

Az emléktábla

A csárda körül minden csendes, alig-alig venni észre, hogy már csak egy nap az emléktábla leleplező ünnepségtől.

Az emléktáblát — *Füredy* Richárd müvészi alkotását — a csárdának az ut felőli homlokzatán helyezték el. Hogy mindenki, aki arra jár láthassa. Az emléktábla a messzeségbe néző Petőfit ábrázolja, amint előtte a délibáb tündérei jatszanak.

A felirás a következő:

Itt járt Petőfi 1842-ben. Megörökitette Debrecen város közönsége 1923-ban.

Most lepel boritja az emléktáblát. Vasárnap fog lehullani ünnepélyes keretek között. Jelen lesznek a városbeli urak, magas méltóságok, irók, tudományos emberek, és — a puszta népe. Csikósok, bojtárok, juhászok, gulyások.

— *Mink leszünk a közönség* — jegyezte meg az egyik csárdabeli — az urak meg szónokolnak...

A csárdában folyik a szó

A csárdában borozás közben nagyban folyik a beszéd...

A kegyetlen nyárról, a nagy szárazságról, a kisült Hortobágyról tere ferélnek.

— Most irja az ujság — mondogatják — hogy 192 darab marha és 62 ló, két tenyészbika pusztult el. 270 millió korona a kár. Sok pénz... nagyon sok. Majd az emléktábla leleplezési ünnepségről beszélgetnek. Az egyik — nadrágos ember — tudákosan magyarázza, a többiek figyelmesen hallgatják.

— Kétizben is járt itt Petőfi, a csárdában szállt meg. Adomázott, tréfálkozott, dalolt, mulatott. Itt irta az első népdalát:

— *Hortobágyi csaplárosné, kis angyalom...*

Ezt a dalát már Petőfi életében széltében, hosszában énekelték. Felkapta a közönség, megszerette. — Akkor még nem volt világhire *Petőfi* Sándornak...

Az egyik asztal melléől most előlép a hortobágyi csárda muzsikusa, az öreg és jókedvü *Rimóczy* Lajos. Nem vérbeli, született cigány, de azért szépen hegedült fiatal korában. Sőt énekelt is a muzsika mellé szép, bariton hangján. Harminc éve él már a hortobágyi csárdában, az idő alaposan megviselte. Hosszu, csapzott szürke haja hátrafésülve, a szeme látása bizony meggyöngült. Nem kéreti magát, kezébe veszi a hegedüt s játszani kezd. Először csak egy legény, majd mind több dudolgatja: — *Hortobágyi pusztán fu a szél...*

Tamássy László.

Butorozott szobát
keres lehetőleg azonnalra nötlen, fiatal uriember.
Telefon 3-48. Hajduföld kiadóhivatala

A vesztegető zsidó milliomosok ügyében hétfőn dönt a vádtanács

A vesztegető zsidó milliomosok ügyében különösebb ujabb fordulat nem történt. Mint most kiderült, az Állatkereskedelmi Részvénytársaság igazgatóinál: *Nagy* (Grósz) Albert törvényhatósági bizottsági tagnál, *Nagy* (Grósz) Sándor ügyvédjelöltnél és dr *Szőke* (Silberstein) Aladárnál

kilencmillió koronát foglaltak le.

Eisler Jenőnél a hazkutatás során 600 ezer koronát foglaltak le, amelyet mint közvetitési dijat vett fel Nagyéktól. Mint kiderült, a zsidó itt is nyert, mert mig Eisler már tekintélyes összeget vett fel a vesztegetési összegből, addig a keresztyén örsi Tóthnal csak kisebb összegü pénzt találtak.

Eisler és örsi Tóth szabadlábrahelyezéséért 100—100 ezer, Nagy Albert és társai szabadlábrahelyezéséért 500—500 ezer korona óvadékot ajánlottak fel a védők. A felfolyamodásokkal előreláthatólag

hétfőn fog foglalkozni a törvényszek vádtanácsa.

Mint a *Hajduföld* értesül, a pénzügyigazgatóság a két megtévedt tisztviselőt felfüggesztette állásától.

Élet a református főgimnáziumban

A debreceni ref. főgimnáziumban szeptember 12. óta teljes erővel és zavartalanul folyik a tanitás. Beiratkozott 725 nyilvános tanuló, kik közül 623 református, 14 róm. kath., 24 ág. hitv. evang., 2 unit. és 61 zsidó. Az osztályok általában népesek, sőt néhol tulzsufoltak is.

A tanári kar tagjai között ujonnan a kitünő képesitésü dr *Kun* Sándor foglalt helyet; kettő közülök egyetemi magántanár: dr *Benigny* Gyula, dr *Zsigmond* Ferenc. Egy

most érte meg rendes tanári müködésének 25 ik évfordulóját;

ez *Kecskeméthy* Lajos, akit az igazgató ez alkalomból melegen üdvözölt, egyébként a közpályán már előbb, mint bukovinai református pap, majd mint tanár, 36 év óta müködik. Kecskeméthy Lajos örökitette meg e nevezetes évforduló emlékét, hogy 50.000 koronát adományozott jótékony célra, melyet a tanári kar az ő nevére örök alapitványként tett le az Ifjusági Segitő Egyesületnél. Ez az egyesület rendkivül eredményesen müködik az intézetben és sokan támogatják áldozatkész jótékonysággal. Nagyobb adományt tett részére az év elején *Tóth* János kunmadarasi lelkész. Még több jót áraszt az ifjuságra a mai nehéz viszonyok közt a szegény tanulók könyvtára, mely az idén 626 tanulót látott el aránylag csekély használati dij mellett tankönyvekkel.

Ez iskolai évben megnyilik a *Készi Hajdu* alapitvány is, amely

több mint 3 millió koronát jövedelmez.

Az ifjusági egyesületek is mind megalakultak és megkezdték müködésüket az intézetben, az ujabban nagy lendületet vett cserkészekkel együtt.

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás!
SARKADI RUDOLF
kézmüáruháza Budapest, IV., Fővámtér 3. (Központi vásárcsarnokkal szemben)

Kelengyevásznak és sifónok méterje	8,000 K
Szövetek méterje	17,000 K
Barchetek méterje	11.000 K
Mosóceig méterje	9,000 K
Zefirek méterje	9,000 K
Fejkendők darabja	6.000 K
Gyapju horgolt kendők darabja	30,000 K

Menyasszonyi és vőlegényi kelengyék óriási nagy választékban. — Postai szállitás utánvétel a pénz felének előzetes beküldése mellett

A felvidéki választások eredménye

Hivatalos kimutatás a cseh kormány vereségéről

Prágából jelentik: A felvidéki községi választások eredményéről most tették közé a hivatalos kimutatást, amely a következő adatokat tartalmazza:

Van összesen 211 mandátum, ebből kaptak a *Hodzsa*-párti republikánusok 50, a tót republikánusok 2, a cseh-szlovák szociáldemokraták 10, a szocialisták 6, a nemzeti demokrata párt 1, a zsidópárt 7, a *Hlinka* féle tót nemzeti párt 68, a Todola-féle tót párt 1, a kommunisták 28, az egyesült magyar pártok 38 mandátumot.

A 38 magyar mandátum a következő pártok között oszlik meg:

Magyar kisgazdapárt 8, magyar keresztény socialistapárt 17, egyesült magyarpárt 13. — A kormánypártra összesen esett 69 mandátum, amihez hozzászámitható még a zsidók 7 mandátuma. Ezzel szemben az ellenzéki pártokra esik 135 mandátum.

Az őszi vetésnek használ, a szőlőnek árt az eső

Az ország mezőgazdasági állapotára és a vetések állására vonatkozólag illetékes helyen a következő tájékoztatást adták:

Az őszi vetésre az időjárás megfelelő. A talajnak szüksége van nedvességre az ősziek szemportjából.

A dohánytermés általában nem ugy fizetett, ahogy várták.

A répatermés betakaritását most akarják megkezdeni. Megállapitható azonban már most is, hogy a *cukorrépatermés minőségileg jó lesz*, csak mennyiség tekintetében lesz a várakozáson alul. Lehetséges, hogy a mennyiség a tavalyinál is kevesebb lesz A cukorrépával különben a termelők meg vannak akadva, mert a legnagyobb részüknek nincsen még szerződésük a cukorgyárakkal és nem tudják, hogy mit kapnak a répáért.

A takarmányhiány még mindég nagy az országban

és ez kellemetlen jelenség, épen az állatállomány átteleltetése előtt.

A szőlőtermés tekintetében a gazdákat általában csalódás érte, mert a korai szőlőfajták távolról sem fizettek ugy, amint remélték. Ez talán egyik-másik vidéken még a későbbieknél kiegyenlitődik. Amennyire kivánatos lett volna a szőlőre az eső még hetekkel ezelőtt, annyira kellemetlen most, hogy napok óta ilyen az időjárás.

A mostani időjárás megnehezíti a szüretet.

A minőség jó, sok helyen pedig igen jó. Általában elsőrendü évjáratra lehet számitani.

Az uj borárak még nem alakulhattak ki, mert a gazdák legnagyobb része tartózkodó és nem adja el a mustot. Számitanak arra, hogy

az idei jóminőségü bor később megdrágul.

Egyes megszorult gazdák 300—400 koronájával is adtak el mustot, mig más gazdák 600—1000 koronáért hajlandók csak megválni must juktól.

A göteborgi kiállitás

A SVÉD KÉPZŐMÜVÉSZET FEJLŐDÉSE

A svéd müvészet 4 korszakra osztható: a román stil tart 1250 ig, a korai gót, vagy hierarchikus 1300-ig, a fejlett gót 1450 ig s a naturalista szinezetü gót 1530 ig. A reformáció uj vonással gazdagitja a svéd müvészetet, a klasszikus, vagy olasz fölfogást hozván magával. A svéd renaissance csak 1600 körül kezdődik. A XVII. század közepén a barokk váltja fel, azt pedig a rokokó, mely 1700 végéig tart. — Mindezeket végül a müvészietlen uj antikitálás töri össze,

Külön meg kell emlitenünk itt az aranymüvességet, a maga csodálatos szép kehelyformáival.

Mindez emlékek izlésesen helyeződnek el a göteborgi kiállitás egy épületében, mely svéd templom belsejéhez hasonlit s nagyon komolyan hatnak áhitatgerjesztő környezetükben. Minden szóhoz jut itt, ami csak az istenitisztelettel összefügg: müvészi oltárok, szószékek, miseöltönyök, keresztelő edények stb.

A svéd világi müvészet sokkal későbbi eredetü.

A XVIII. század végén még igy ir *Ehrenswärd* Károly Agost svéd müvészetbölcselő:

Az északi égöv alatt igazi müvészet s igazi izlés nem kereshető.

A germánság müvészettörténetében mindenesetre hasztalan kutatjuk azt az összhangot hasznos és szép között, amely az antik sajátja. Ez csak ujabban jutott érvényre. Észak legfölebb annyira vitte, hogy a flamand mesterekkel versenyezhetett, holott az antikhoz viszonyitva ezek izlése is durva és alacsony. Nem csoda tehát, ha a svéd müvész odahagyta hazáját és délre ment. Hiszen Németországban sem volt más az eset. Hogy igy a müvészetük idegen talajból nőtt ki, az természetes. „Idegen müveltség zseniforgácsa“ minden.

Scholander egyik verses levelében igy nyilatkozik:

„A müvészet tul kényes déli plánta ahoz, hogy svéd talajban is tenyészszen.“

Maguk a svéd müvészek azt tartották hazájuk müvészetéről, hogy „utazó külföldihez hasonlit, kinek ugyancsak sok fáradságába kerül, mig valahol befogadást talál.“ (Lundgen Egron) *Alquist*, a költő a nagystilü pittoreszk vonásokat nem leli az északi természetben. Nincsenek meg benne sem Svájc óriás arányai, sem Olaszország bujasága. *Lundgren* Egronnak, saját szavai szerint, Itáliában észak hava szitál a szeméből. Az ő müvészi fölfogása legjobban jellemzi a XIX. századbeli svéd müvészet fejlődését. Menekülnek az északi hó elül, délen keresik az elvont szépet s északra az ország természetének ellentmondó müvészetet ültetnek át. Ezzel azonban

meghóditják saját hazájukat is.

Most már látják a svéd müvészek hazájuk „zölde'ő nyarát, a fehér telét, a sötét erdőt, a hegyek zegzugját, a zord szakadékot,“ „a hal hatatlan pusztaságok s a világos nyáréjek álmodozása,“ egyszerre müvészi földolgozások érdemessé válnak.

Érdekes, hogy a festészet semmi kifejezni valót nem talált a germán mithosz hazájában, ahol az emberi szellem a természet legtitkosabb hatalmait leste meg s szőtte csodálatos mondákká. Igaz, hogy ez az első idő még nem volt érett a képzőmüvészet számára. Később pedig kihalt a mondavilág s meg is semmisült a behatoló keresztyénség nyomán. A skandináv lélek szintén átváltozott s uj ösztönzést immár csupán délről várhatott.

Csak a XVIII. században küzdötte fel magát a svéd nép az általános müvészi szinvonalra. — Amit előbb adott, jórészt beplántált müvészet volt, gyakran külföldi mesterek alkotása.

A renaissance Németország s Németalföld felől jött, a barokknak francia vagy olasz jellege volt. A XVII. században, a svéd állam virágzása tetőfokán, az épitészet is nagyon föllendült. — Legmüvészibb megörökitését e kor *Dalberg* Erik nagyszabásu metszetében kapta meg *(Suecia antiqua et hodierna)*. — A katholikus egyház, majd *Wasa* uralkodóház udvari müvészete után a főnemességre, majd a polgárságra szállt az örökség — s csak most lett végre önálló a svéd müvészet.

Addig

idegen alkotások behozataláből élt,

mint ezt Vasa Gusztáv gripsholmi kastélya mutatja, meg a drottningholmi is, mely Svédország kis Versailles-a. Drottningholm mennyezet festményeinek, faragványainak pazar pompáját idegen mesterek alkották.

De már nemsokára kezdik a svéd müvészek odahagyni hazájukat. Először Londonban keletkezik egy kis svéd telep. Mihael Dahl arképfestő lesz Londonban (1678) *Charles* Boit emaille festő Londonban, Párisban s Németországban stb.

HUSS RICHÁRD.

ÉRTESITÉS. Van szerencsénk a m. t. vásárló közönséget tudatni, hogy **PORTALÉNKAT** a mai kor igényeinek megfelelően ujjáépitettük és

dus választéku raktárunk ujdonságait

Női és férfi ruhaszövetek | *Kabát kelmék* | *Selymek* | *Francia flanelek* | *Vászon és mosóárukban*

kirakatainkban, nb. vevőink és a nagyközönségnek közszemlére ismét kiállitottuk

BOSZNAY J. ÉS TÁRSA

KOSSUTH-UTCA 5.

Szabott olcsó árak! Figyelmes kiszolgálás!

Kérjük kirakatainkat állandóan figyelemmel kisérni!

Vasárnapi istentiszteletek:

A református templomokban

Nagytemplomban délelőtt 10 órakor prédikál Uray Sándor lelkész. délután 5 órakor prédikál Sipos Imre közp. lelk. hivatalvezető

Kistemplomban délelőtt 9 órakor prédikál dr Révész Imre lelkész, délelőtt 11 órakor prédikál dr Bötykös Béla segédlelkész, délután 3 órakor prédikál Uray Sándor lelkész.

Kossuth-utcai templomban délelőtt 10 órakor prédikál Molnár Ferenc lelkész, délelőtt fél 12 órakor ifjusági istentiszteletet tart Vajda László vallástanitó lelkész délután 5 órakor prédikál Gábor András segédlelkész.

Árpád-téri templomban d. e. 10 órakor prédikál Gábor András segédlelkész, délután 3 órakor prédikál Peleskey Sándor segédlelkész,

Ispotályi templomban délelőtt 10 órakor prédikál Sipos Imre közp. lelkészi hiv. vezető, délután 3 órakor prédikál Ury Ferenc templomegyesületi titkár.

Homokkertben délelőtt 10 órakor prédikál Konrád Zoltán vallástanitó lelkész.

Nyilas-telepen délután 4 órakor prédikál dr Böttykös Béla segédlelkész.

Közkórházban délelőtt 10 órakor prédikál dr Ferenczy Gyula ny. e. tanár és Kántor József vallástanitó lelkész.

Tanyai istentiszteletek t Bánkon prédikál G. Nagy Béla főgimnáziumi tanár. Ondód, Vedres-dülőn Kocsis János lelkész. Kösélyszegen Nagy Lajos vallástanitó lelkész.

A gyermekistentiszteletek a szünidő miatt ismét elmaradnak.

—

Vasárnapi iskolákat a következő helyen tartanak: Diakonissza Otthonban Ispotály-telep, délelőtt 9 órakor; Széchenyi-utca 4. szám a paróchián délelőtt 9 órakor; Dóczi-intézetben, Kossuth-utca, délelőtt 9 órakor; Leány-utcai iskolában délelőtt 9 órakor; Nőegyleti Árvaházban délelőtt 9 órakor; Csapókerti iskolában délelőtt 9 órakor; Csap-utcai iskolában délelőtt 11 órakor; Homokkerti imaházban délelőtt 11 órakor; Egyháztéri fiuiskolában délelőtt 11 órakor; Pacsirta-utcai fiuiskolában délelőtt 9 órakor,

A Konfirmált Leányok Szövetségének összejövetelét vasárnap délután fél 4 órakor a Diakonissza-intézet Ispotály-ut 9. szám alatt tartják.

—

A Debreceni Keresztyén Ifjusági Egyesület folyó hó 30-án rendes heti összejövetelét Kollégium, földszint 4. sz. a. délután 4 órakor tartja.

—

A Kálvinisták Templomegyesülete vegyes énekkarának tanulási órái hetenkint csütörtökön tartatnak a kollégium ének- és zenetermében. — Este 7—8-ig hölgyek, 8—9-ig a férfiak részére. Uj tagok jelentkezését ugyanakkor és ugyanott elfogadja Szabó Lajos ref. kántor, karnagy.

—

Az iskolahagyott fiuk és leányok részére konfirmációi oktatást rendez a ref. iskolaszék. Jelentkezés még a következő héten hétfőn és pénteken délelőtt 10—11-ig lehetséges. Kollégium fdsz. 4. sz. teremben.

—

Az ág. hitv. ev. templomban

(Miklós-u. 3. szám) az istentiszteletet folyó hó 7-én, vasárnap délelőtt 10 órakor Farkas Győző lelkész végzi (Az aradi vértanuk emléke. Offertórium. Délután 5 órakor vallástanitási szülői értekezlet.)

—

A róm. kath. templomban.

Ma vasárnap, október 7-én: Reggel 6, 7, 8, fél 9, 11 és fél 12 órakor csendes szentmisék. Fél 10 órakor énekes nagymise, utána szent beszéd.

Délután fél 4 órakor rózsafüzér, 4 órakor litánia

—

A gör. kath. templomban

Reggel 8 órakor reggeli istentisztelet, fél 9 órakor olvasott szent mise, fél 10 órakor nagy szeni mise szent beszéddel, utána egyháztanács gyülés, délután 4 órakor vecsernye, 4 órakor Oltári szentség imádás, utána titokcserélés. délután 5 órakor rózsafüzér ájtatosság.

Bőrkabátok, raglánok, öltönyök óriási nagyválasztékban **a legolcsóbb árakon**

Hajdusági férfi és fiuruha áruházban Piac-u. 67. Frohner-szálloda épület.

Hatvan éves a Városi Dalegylet

Ritka szép ünnepet fog ülni október 21 én a debreceni Városi Dalegylet, amely ez alkalommal ünnepli fennállásának hatvan éves jubileumát. A Városi Dalegylet Debreczenben mindenkor azok közé az egyesületek közé tartozott, amely elismerésre nem számitva, de annál szebben és eredményesebben működött s amig rengeteget áldozott a jótékony célra, maga szegény maradt.

A Városi Dalegylet kezdte meg a gyüjtést a debreceni Tisza egyetem céljára, s hangversenyeinek jövedelméből igen sokat juttatott erre a célra. aSokat énekelt a Csokonai-szobor, a Csokonai Kör, a Székely-Társaság javára s azonkivül

az egész magyar nemzetnek dicsőséget szerzett

balkáni körutjával, amelyen a külföldi városokban nagyszerü sikerrel szerepelt.

A dalegylet október 21-én ünnepélyes keretek között fogja a jubileumi ünnepségét megtartani: Délelőtt a városházán diszközgyülés, este pedig a Csokonai szinházban jubileumi diszelőadás lesz. — Amint a *Hajduföld* értesül, a jubileumi ünnepségeken képviseltetni fogják magukat a többi vidéki városok dalegyletei is.

Stresemann beszéde a birodalmi gyülésen

Berlin, október 6. A birodalmi gyülés nagy érdeklődéssel várt mai ülésének kezdetén, amikor *Stresemann* emelkedett szólásra, a kommunisták azt kiáltották feléje: A szinfalak mögött Stinessel tárgyal.

Stresemann: Megnyugtathatom az urakat, hogy Stinesnek az uj kabinet megalakitásához semmi köze nem volt. A kancellár midenekelőtt bemutatta a kormány tagjait, ezután foglalkozott azzal a kritikával, amelyben a legutóbbi kormányválság idején részesült.

Majd a ruhrvidéki ellenállás megszüntetése kapcsán kijelentettn, hogy a ruhrvidéki ellenállást meg kellett szüntetni, mert a német nép

nem birta tovább az ezzel járó óriási anyagi áldozatokat.

Cselekedimért mondotta *Stresemann* kész vagyyk minden állami törvényszék előtt felelni.

Majd a bajor kérdéssel foglalkozott a kancellár, kijelentve, hogy Bajorországgal továbbra is együtt kiván működni.

A kommunisták itt állandó zajongással zavarták Stresemann beszédét s azt kiabálták feléje: *Meghajol a fascisták előtt.*

Végül az ostromállapot kérdésével foglalkozott a kancellár s szemére vetette a kommunistáknak, hogy

az ő viselkedésük tette szükségessé az ostromállapot kihirdetését.

A kancellár a kommunisták állandó „fuj" kiáltásai között azzal fejezte be beszédét, hogy azok ellen az elemek ellen, akik a birodalmat veszélyeztetik, a legszigorubban fognak a jövőben eljárni.

— **Értesitjük** ügyfeleinket, hogy eddigi társas viszonyunkat megszüntetve, ügyvédi tevékenységünket ezután alábbi irodahelyiségeinkben külön-külön folytatjuk. *Dr. Kőrösi* Kálmán Batthyányi-utca 5. szám, *dr Ménes* Lajos Füvészkert utca 14. sz. (Harmathy-ház, Kollégium mellett.)

HIREK

1923 október 7. (Vasárnap)

Prot.: Amália. Kath.: Rózsafüzér.

Időjárás: Hazánkban a legutóbbi 24 órában főleg az Alföldön esett. A hőmérséklet keleten még mindig magasabb mint nyugaton, maximuma 22 fok Debrecenben, minimuma 12 fok Szombathelyen.

Időjóslás: Változékony hüvös idő várható sok helyütt esővel.

◆

Közmüvelődési könyvtár nyitva reggel 10—11-ig.

Városi képtár 10—1-ig.

Városi muzeum 9—12, 2—4-ig.

Csokonai-szinház este fél 8 órakor Szép asszony kocsisa. Délután 3 órakor: Próbaházasság.

Apolló: Taó-Tai.

Vigszinház: Velencei carnevál.

Uránia: A kis rongyos.

Meteor: Parisette.

A Keletmagyarországi Baromfi és Galambtenyésztők Egyesületének közgyülése a városházán délelőtt 10 órakor.

Hajdu—Szabolcs ke ületi válogato t mérkőzése délután 3 orakor a Diószegiuti sporttelepen.

Vallástanitói szülői értekezlet az evangelikus templomban délután 5 órakor.

Gyógyszertárak közül vasárnap délután és éjjel szolgálatot tartanak: Kossuth, Reménység, Nádor, II. Rákóci.

—

1923 október 8. (Hétfő)

Prot.: Etelka. Kath.: Magyarok N. Assz.

Közmüvelődési könyvtár: 10—12-ig.

Csokonai-szinház: Este fel 8 órakor: Dupla vagy semmi.

Apolló: Nincs előadás.

Uránia: Babaruha és Vadászzsákmány.

Vigszinház: Judex.

A Ker. Nemzeti Liga választmányi ülése a városháza kistanácstermében délután 6 órakor.

Gyógyszertárak közül éjjeli szolgálatot tartanak: Kigyó, Arany Egyszarvu, II. Rákóczi Ferencz, Nádor Csokonai, Reménység.

—

— **A Kormányzó Sátoraljaujhelyen.** *Horthy* Miklós Kormányzó október 9-én Sátoraljaujhelyre utazik és részt vesz *Bárczy* Miklós tartalékos főhadnagy vitézi telekbe való beiktatása alkalmából rendezendő nagyobbszabásu ünnepségen.

— **Hősök emléke.** Ma vasárnap délelőtt leplezi le Földes község a háboruban elhunyt hősi halottak emlékére emelt diszes emlékoszlopát nagyszabásu ünnepségek keretében. Az emlékmüvet a templom előtt állitották fel. Az ünnepélyen részt fog venni vitéz *Nagy Pál* tábornok, Hajduvármegye vitézi székének kapitánya, a vármegye főispánja és alispánja, valamint számos előkelőség.

— **A hajduböszörményi református keresztyén Ifjusági Egyesület** október 12—14 napokon a környékbeli református Ifjusági Egyesületek bevonásával kerületi konferenciát rendez. Aki részt kiván venni, a hajduböszörményi református lelkészi hivatalnál jelentkezhetik október 10-ig.

— **Gömbös és Klebelsberg lovagias ügye.** Budapestről jelentik: *Klebelsberg* Kunó kultuszminiszter *Gömbös* Gyulának a keresztyén ellenzék október 4-iki pártvacsoráján tartott beszédében foglaltak által sértve érezte magát és lovagias elégtételt kért. Mindkét fél megbizottai az ügyet közös megállapodással békésen intézték el.

— **A buza földadó befizetése.** Az 1923—24-ik költségvetési évre kivetett földadó ivek körözése folyamatban van. A földadó fizetéséhez a buzaértéket az Országos Pénzügyi Tanács állapitotta meg kilogramonként 300 koronában. Aki földadóját október 31-ig befizeti, az 5, 20 és 30 százalékos adókedvezményben részesül. A késedelmes fizetők negyedévenkint 2 százalékos pótlékot fizetnek buza értékben.

— **Önképzőköri választás.** A római katholikus főgimnázium „*Révai*" Önképzőköre 5-én alakult meg *Hogyor* József igazgató védnöksége és *Agárdi* László tanár vezetése mellett. Elnök lett *Liebhardt* Richárd VIII. o. t. A választás eredménye: *Csiky Mészáros* Tibor VIII. o. t. főjegyző, *Adamcsik* István VII. o. t. aljegyző, *Végh* Imre VIII. o. t. pénztáros. A kör ezzel megkezdte rendes működését.

— **A Szent Erzsébet Egyesület téli programmja.** A Szent Erzsébet egyesületnek a napokban megtartott választmányi ülésén Csanak Józsefné elnöknő rövid, vázlatos programot terjesztett elő az egyesület jövő évi működésére vonatkozólag. A választmány mindenekelőtt elhatározta, hogy rövidesen kötő-tanfolyamot fog létesiteni. Tervbe van véve egy gyermekelőadás, egy teadélután s egy nagyszabásu Erzsébet-bál, valamint karácsonykor egy karácsonyfaünnepély is. A választmány az ülés után melegen üdvözölte a fáradhatatlan elnöknőt és dr. Lindenberger János prépostot, az egyesület agilis igazgatóját.

— **Korlátozások az áramszolgáltatásban.** A világitási vállalat értesiti az áram fogyasztó közönséget, hogy október 8, 9 és 10-én reggel 6 és 7, délután 4 és 5 óra között a Méliusz téri vonalon, valamint a fenti napokon a Szappanos, Nyomtató és Maróthy György utcákon reggel 6 órától délután 5 óráig nem lesz villamos áramszolgáltatás.

— **Október 15-ig kell befizetni a kereseti adó különbözetet.** Debrecen város adóhivatala figyelmezteti a munkaadókat, hogy a pénzügyminiszter rendeletében megállapitott általános kereseti adótételek az 1923 október elseje után esedékes illetményekre vonatkoznak. Azok a munkaadók tehát, kiknél az október elseje előtt esedékes illetmények után járó adótételt az uj kulcs szerint alkalmazták, az igy előállott adókülönbözetet október 15-ig fizessék be.

— **Eljegyzés.** Néh. *Szabó* Kálmán gyógyszerész és neje, született *Máriaiaky* Piroska leányát, Katinkát, eljegyezte dr. *Schlotter* Ferenc ügyvéd, Debrecen sz. kir. város tb. ügyésze. (Külön értesités helyett.)

— **A szikgáti bérletek ügye.** *Zöld* József tanácsnok felhivja a város tulajdonát képező szikgáti parcellák összes bérlőit, hogy haszonbérleti ügyükben október 10-én, délután 4 órakor a városháza közgyülési termében személyesen jelenjenek meg.

— **Be kell jelenteni a szeszkészleteket.** A kereskedelmi és iparkamara ezuton hivja fel kereskedő és iparos érdekeltsége figyelmét arra, hogy a városi tanács október 1-től kezdődő hatállyal a pezsgőbor-, a bor- és a husfogyasztás után városi fogyasztási adót, a sör és a szesz fogyasztása után városi fogyasztási adópótlékot szed. Mielőtt azonban a szóbanforgó adók szedése megindulna, mindazok, akik fentebb érintett cikkek birtokában vannak, készleteiket október 8-ig bezárólag a városi adóhivatal illetékes kerületénél bejelenteni kötelesek, Felhivja ennélfogva a kamara pezsgőbor, bor, sör és szeszkereskedéssel foglalkozó, valamint mészáros és hentes érdekeltsége figyelmét, hogy bejelentési kötelezettségeiknek eleget tenni el ne mulaszák, mert késedelem esetén sulyos pénzbüntetésnek teszik ki magukat.

— **Piac utcán udvari üzlethelyiséget vagy különbejáratu szobát magas lelépéssel vagy berért keresek. Cim a kiadóban.**

— **Forradalom Portugáliában.** Lissabonból jelentik: Portugáliában jobboldali forradalom tört ki, amelynek következtében az egész ország területére életbeléptették a hadi állapotot. A forradalmat a konzervativ ellenzékiek készitették elő, akik már régóta erős propagandát fejtettek ki a köztársaság elnökének politikája ellen. A forradalmi eseményekről részletes jelentések egyelőre még nem érkeztek, azonban a portugáliai forradalom is egyike azoknak a nacionalista megmozdulásoknak, amelyek a többi külföldi országokban az utóbbi időben mind gyakrabban követték egymást.

— **Eladta a földjét, hogy ne kelljen tartásdijat fizetni.** Érdekes bünügyet tárgyalt szombaton délelőtt Visky törvényszéki biró büntető tanácsa a debreceni törvényszéken. — Csalás vétségével vádolva állott a biróság előtt Monusinszky János hajdudorogi lakos. Ugyanis még hét évvel ezelőtt elválasztotta a biróság a feleségétől s egyben természetesen tartásdijra kötelezte. Vádlott erre eladta másfél holdnyi tulajdonát képező földbirtokát nyilvánvalóan azért, hogy megszabaduljon a tartásdij fizetésétől. A törvényszék Monusinszky Jánost 25 ezer korona pénzbüntetésre itélte.

— **Razzia a gyümölcspiacon.** A rendőrség szombaton délelőtt váratlanul razziát tartott a gyümölcspiacon. Rövid idő alatt 15 fiatalkoru tolvajt és csavargót fogtak össze, kik lopkodták a gyümölcspiac áruit. Az előállitottak legnagyobb része már a multkori razzia alkalmával is szerepelt az elfogottak listáján. Az összes elfogott gyermekek szülői ellen meginditották az eljárást.

— **Höchtl Margit első hangversenye.** A debreceni zenekedvelő közönség dédelgetett kedvence, a debreceni zeneiskola büszkesége, *Höchtl* Margit első koncertjét október 24 én, szerdán este tartja gyönyörü müsorral a Zenede disztermében. A hangversenyt a *Méliusz* rendezi. Előjegyzések keddtől kezdve.

— **Vallástanitási szülői értekezlet** lesz október 7 én, vasárnap délután 5 órakor a Miklós-utcai ev. templban, amelyen *Farkas* Győző lelkész „Család és vallásos nevelés" cimen tart bevezető előadást. Az értekezletre felhivjuk a szülők figyelmét.

— **Ma leplezik le a hortobágyi Petőfi-emléktáblát.** Ma, vasárnap délelőtt fél 11 órakor lesz a hortobágyi csárda falába elhelyezett Petőfi-emléktábla ünnepélyes leleplezése. Az ünnepélyt a Himnusz vezeti be, mely után Baja Mihály mondja ez alkalomra irt költeményét, utána dr. *Csürös* Ferencz kulturtanácsnok ünnepi beszédet mond, s ennek keretében fog a leleplezés megtörténni. Majd az irodalmi egyesületek az emléktáblát megkoszoruzzák, mely után azt *Zöld* József tanácsnok a város nevében őrizetébe veszi. Az ünnepség a Szózat eléneklésével ér véget.

— **Csütörtökön lesz a főtárgyalás a Hamza ügyben.** A Sestakerti véres tragédia ujabb fordulóponthoz ért. *Hamza* Györgyöt, aki felesége csábitóját, *Horváth* Gézát agyonlőtte, csütörtökön, október 11-én délelőtt vonja felelőségre a debreceni kir. törvényszék dr. *Visky* Sándor elnöklete alatt működő büntetőtanácsa, erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntette miatt. A tárgyalást, amely teljesen vagy részben zárt lesz, nagy érdeklődés előzi meg. A bünperben tiz tanut hallgatnak ki.

— **Nyilatkozat.** Az *Esti Kurir* október 7-iki vasárnapi számában a *Duna Lloyd* társaságról irt cikkében azt irja, hogy én a Duna Lloyd bank r. t. nak igazgatósági tagja volnék. Kijelentem, hogy a Duna Lloyd bank r. t.-nak igazgatósági tagja nem vagyok, mint ahogy elv ből nem fogadok el semmi néven ne vezendő igazgatói tagságot, kivéve a *MTI* legszorosabb értelemben vett vállalkozásait. *Kozma* Miklós mi niszteri tanácsos, a *MTI* vezetője.

— **A bor fényüzési értékhatárának felemelése.** A pénzügyminiszter október 7-étől a kimért bor fényüzési értékhatárát literenkint 2500 koro nára, a palackokban eladott bor értékhatárát pedig 3000 koronára emelte fel. Ez az értékhatár egy liternél kisebb ürtartalmu palackra nézve aránylagosan számitandó. Ha a palackbor eladása a palack visz szaadásának kikötése mellett, vagy pedig cserepalack ellenében történik, abban az esetben nem a 3000 koronás, hanem a 2500 koronás értékhatár az irányadó.

— **A szépségverseny győztesei.** A mult vasárnapi Vöröskeresztes napon lefolyt szépségverseny alkalmával leadott szavazatok összeszámlálása igen sok munkát adott a rendezőségnek, amely most készült el az összeszámolással, amelynek eredménye a következő: A *babaszépségversenyen* a legtöbb szavazatot kapta *Nagy* Pistike. A legszebb asszonyra történt szavazás alkalmával a legtöbb szavazatot kapta *Böge!* Józsefné, *Veres* Józsefné, dr *Novákné*, *Sakner* Árpádné, *Sinay* Imréné, *Bacsó* Dezsőné, *Molnár* Imréné. A legszebb lányra történt szavazásnál a legtöbb szavazatot *Bordy* Bella, *Berecz* Ica és *Molnár* Irénke kapták.

— **Sulyos szerencsétlenség a svábhegyi autóversenyen.** A svábhegyi nagy autóverseny előkészületei során ma sulyos szerencsétlenség történt. A verseny céljára kijelölt utvonalon már napok óta folynak a verseny résztvevőinek gyakorlatai. Ma délelőtt az Istenhegyi uton a meklenburgi nagyhercegnő vezette Lancia automobilját. — Egy éles kanyarodónál a kocsi farolt és nekiment egy fának. Az autó felborult, összetört és benne ülők kizuhantak. A nagyhercegnő sulyos álkapocs zuzódást szenvedett, férje pedig a fején kapott zuzódásokat. Az autóban ülő mechanikusnak az utolsó pillanatban sikerült kiugrani.

— **A kereskedő tanonciskolában** a tanitás október 8-án, hétfőn megkezdődik. A tanulók a hét 2—2 délutánján járnak iskolába és pedig az előkészitő, az első és a második A) osztályba járók hétfőn és szerdán, a második B) és C) meg a harmadik osztályba járók pedig kedden és csütörtökön. Azokat a főnökőket, akik tanoncaikat még nem iratták be, arra kéri az igazgatóság, hogy azt sürgősen megtenni sziveskedjenek. Az évi tandij és beiródij 51.000 K. Ez az összeg az iskolai év folyamán semmi esetre sem változik meg. A már beirt tanulók után is ez a dij fizetendő és ezért a különbözetnek október 15-éig való befizetését kéri az igazgatóság.

— **A Keletmagyarországi Baromfi és Galambtenyésztők Egyesülete** október 7-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja évi rendes közgyülését a városháza közgyülési termében. Tárgya az egyesület fennállása óta történtekről való beszámolás 1923 január 1-ig és egyéb ügyek. A tárgyak fontosságára való tekintettel a tagok teljes számban való megjelenését kéri az Elnökség.

— **A berettyóujfalui tolvaj.** A debreceni kir. törvényszék *Ujfalussy* József elnöklete alatt müködő büntető tanácsa pénteken vonta felelősségre *Majoros* István berettyóujfalui lakost, akit több rendbeli betöréses lopással vádolt a kir. ügyész. Majoros István számos helyen követett el lopást, igen sok disznót, libát, rucát, csirkét emelt el. A bíróság *három évi fegyházbüntetéssel sujtotta.* Feleséget orgazdaság vétsége miatt egy hónapi fogházra itélték.

— **A debreceni Tisza István Tudományos Társaság** orvos-természettudományi szakosztálya október 9 én, kedden délután fél 6 órakor a református kollégium tanácstermében ülést tart, amelynek tárgysorozata a következő: Dr *Liszt* Nándor: Az orvostörténelem tudásának fontosságáról, a gyógytan fejlődésének rövid áttekintésével. (Székfoglaló.) Dr Milleker Rezső: A lyhaoniai Kara dagh. (Bemutatás.) Dr *Verzár* Frigyes: Kisérletek a sympathicus hatásáról az izomtonusra. (Bemutatás.) Dr Verzár Frigyes: Reflex dorso-palpebralis. (Bemutatás.)

— **Debrecenben emelkedik a selyemtenyésztés.** A selyemtenyésztési felügyelőség által közölt adatok alapján a városi tanács értesiti a város lakosságát, hogy Debrecenben a selyemtermelés a mult év eredményéhez képest 140 százalékos emelkedést mutatott, amennyiben az idén 154 tenyésztő család 4034 kg. selyemgubót termelt, amely mennyiségért 5,389.882 korona beváltási árat fizettek ki a tenyésztőknek. A fenti adatok világos bizonysagai annak, hogy a selyemtenyésztés jelentős bevétellel járó mellékfoglalkozás: amely az elérhető anyagi haszon mellett a csonka ország közgazdasági szempontból való megerősödéséhez vezető utként is mutatkozik.

— **Társadalmi és egyesületi élet.** A Mansz iparos szakosztálya október 20-án tartja meg hazafias müsoros estélyét az Arany-Bika disztermében. A rendezőség fáradságot nem kimélve mindent elkövet, hogy az est nivós és gyönyörködtető legyen. Az estélyen szerepelnek a Mansz mükedvelőin kivül *Timár* Ila, *Krompachi* István és a Csokonai szinház müvészei. *Páricsy* Pál hegedümüvész, *Szilágyi* Béla iró és zeneszerző, akiknek a nevei már előre is garantálják az estély sikerét. Jegyek előre válthatók a Batthyányi-utca 1. szám alatt lévő szinházi bodegában.

A Keresztény Nemzeti Liga Debreceni Osztálya október 8-án, hétfőn délután 6 órakor a városháza kistanácstermében rendes havi választmányi ülést tart, melyre a tagokat ezuton hivja meg a főtitkár. Külön meghivókat nem bocsátanak ki.

— **Oláhországban a tehervonat keresztülment egy emberekkel megrakott szekeren.** *Kolozsvári tudósitónk jelenti:* Bánffyhunyad és Feketető között a szerdáról csütörtökre virradó éjszakán borzalmas szerencsétlenség történt. Az ott elhaladó tehervonat elgázolt egy emberekkel telt szekeret. A szekéren ülők a szomszéd faluban voltak táncmulatságon s hazafelé igyekeztek. Négy embert a vonat halálra gázolt, mig ketten sulyosan megsebesültek. A vonat a lovakat összevagdalta s a szekeret is darabokra törte.

— **Halálozás.** *Balogh* Mihály, a Kaszanyitzky cég régi üzletvezetője, szorgalmas, munkás életének 68-ik évében váratlanul meghalt. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz a Szent Anna-utcai kápolnából.

— **Az Éme átszervezése.** A központi intézőbizottság rendeletére az Éme átszervezési munkálatai a debreceni csoportnál is elkezdődtek. — Mindenkinek, aki az Egyesület tagja óhajt lenni, ujra jelentkeznie kell, uj igazolványt kell váltania, mert a régiek a velük kapcsolatos sok visszaélés miatt érvénytelenek. Uj tagkategoriák is állittattak fel, melyekre s általában az ujjászervezésre vonatkozólag az Éme irodájában hétköznaponta a hivatalos órák alatt mindenkinek felvilágositást nyujtanak.

— **A kereskedők figyelmébe** A debreceni kereskedelmi és iparkamara ezuton közli érdekeltségével, hogy a pénzügyminiszter az év utolsó negyedére 100 métermázsa kődió és csontgomb behozatalára fog engedélyt adni. Minden kérelmező legfeljebb arra a mennyiségre kaphat engedélyt, amellyel azonos mennyiségnek hazai gyárnál való megrendelését hitelt érdemlően igazolja. A kérvény a szokásos ürlapokon a Külforgalmi irodánál nyujtandó be.

— **Dollár beszerezhető hivatalos árfolyamon.** Mint a fővárosi lapokból értesülünk, a Magyar Lovaregylet 385,000 dollár kölcsönt vesz igénybe, amely kölcsön felvételéhez a M. kir. pénzügyminiszter hozzájárult. Biztositékul a Lovaregylet lekötötte 1200 holdas alagi birtokát, valamint a fővárosban cca 90,000 négyszögölen beépitett bérházait. A kölcsönt dollár névértékben veszi igénybe, effektiv dollárokban adja a kamatokat, félévenkint négy százalékot, azaz évi nyolc százalékot, valamint a 26 éven belül sorsolás utján visszafizetendő kötvényeket is effektiv dollárokban váltja vissza. A szelvényeket nemcsak Budapesten, hanem Zürichben és New Yorkban, valamint még később megállapitandó egyéb külföldi helyeken is effektiv dollárokban váltják be. Megemlitjük még, hogy dacára annak, hogy a Magyar Lovaregylet lekötött vagyona sokszoros fedezetet nyujt a pénzügyminiszter által is engedélyezett dollárkötvényekre, külön még a kötvényeket alá fogja irni, mint kezes, a Budapesten székelő Magyar-Olasz Bank is, mely intézet tehát teljes vagyonával felel ezen dollárkötvényekért. Minden néven nevezendő adót, a kölcsönnel kapcsolatos adókat értve alatta, tehát a jelenlegi tőkekamatadót, azok pótadóit, valamint a jövőben a kötvényekre, szelvényekre, valamint a szelvényjövedelemre kirovandó adókat a kötvénybirtokos helyett a Magyar Lovaregylet fogja viselni. A dollárkötvényeket magyar koronáért lehet megszerezni, még pedig oly módon, hogy a Devizaközpont által hivatalosan megállapitott dollár árfolyam áru árfolyamát vesszük alapul. Amig pl. maga a Devizaközpont cca 20000 korona helyett utazási célokra stb. csak 30000 koronán felüli árért ad dollárokat, addig ezen dollárkötvények tulajdonosa 20000 koronáért jut dollárokhoz. A tőke, amelyet igy dollárkötvényekbe elhelyeznek, minden pillanatban ismét pénzzé tehető, miután a kötvények, amint azok teljes egészükben elhelyeztettek, valószinüleg már a jövő hó folyamán, a budapesti tőzsdén, valamint külföldi tőzsdéken is jegyeztetni fognak. Ezen dollárkötvényekre előjegyzéseket már most lehet eszközölni, miután már a kibocsátás e hó folyamán megtörténik, kizárólag a *Debreceni Ipar és Kereskedelmi Banknál*, mint amely intézet a kötvények elhelyezésével e körzetben megbizatott.

— **Uj élet.** A magyar egyetemi ifjuságnak hivatalos lapjának, az *Uj életnek* legujabb száma ismét a magyar diákság céltudatos programmját követő változatos és érdekfeszitő tartalommal jelent meg. A szám közli *Bársony* János budapesti egyetemi pro rektor hatalmas beszédét, számos érdekes cikket, valamint hivatalos közleményeket. Az *Uj élet* támogatása minden diák és minden jó magyar kötelessége. Megrendelhető Budapest, VIII., Üllői-ut 4. alatt, valamint a *Hajduföld* szerkesztőségében Előfizetési ár negyedévre 2000, félévre 4000 korona, egyes szám ára 200 korona.

— **Magasabb kapupénzt kérnek a házmesterek.** A debreceni házmesterek egyfelől keveslik a kapupénzt, másfelől pedig nincsenek megelégedve cimzésükkel. Kérik, hogy a kapupénz magasabb összegben állapittassék meg, elnevezésük pedig házfelügyelő legyen. Miután a kapupénz mértékét nem a tanács, hanem a kereskedelmi miniszter állapitotta meg, a tanács értesitette a házmestereket, hogy ha nincsenek megelégedve a kapupénz nagyságával, forduljanak a miniszterhez. Hogy pedig hogyan neveztetik magukat: házmesternek-e vagy házfelügyelőnek, az teljesen tőlük függ, mindenki annak cimezheti magát, aminek akarja.

— **Száz millió koronát,** hatvan millió, ötven millió, negyven millió koronát is nyerhet az uj m. kir. osztálysorsjátékon. Hivatalos árak: egész 4000.— korona, fél 2000.— korona, negyed 1000.— korona. Rendeljen levelezőlapon október 8-ig, mert a sorsjegykészlet a nagy kereslet folytán huzás előtt elfogy. A rendelt sorsjegyeket és hivatalos játéktervet azonnal küldi a Benkő Bank Részvénytársaság Budapest, VI., Andrássy ut 60.

— **Butorozott szobát** keres lehetőleg azonnalra nőtlen, fiatal uriember. Telefon 3—48.

— **Be kell jelenteni a termés-eredményt.** Debreczen város statisztikai ügyosztálya ezuton is felhivja az érdekelteket, hogy terméseredményeiket október 14-ig a statisztikai hivatalnál jelentsék be (Városháza, földszint 6. sz.) Csak a széna, szalma és száraztakarmányok bejelentése kötelező a husz holdnál kisebb birtokosokra.

Pénztár-tömb
különböző betüjelzéssel ellátva, kapható lapunk nyomdájában bármily mennyiségben Piac-u. 59

Rongyot
mosottat, bármily mennyiségben vesz lapunk nyomdája, Piac-utca 59. sz.

Lapkihordó asszonyok
felvétetnek
lapunk kiadóhivatalában
Piac-u. 59.

SZINHÁZ

II. Rákóczy Ferencz fogsága. A Csokonai színházban október 6-án díszelőadás keretében került szinre Szigligetinek a „II. Rákóczi Ferencz fogsága“ cimü 5 felvonásos szinmüve, feltünően csekély számu közönség megjelenése mellett, elsőrendü előadásban. Az előadásról bővebben a következő számunkban fogunk beszámolni.

—

Szinházak és mozgószinházak közleményei

Eredeti szereposztással kerül vasárnap és hétfőn este az oly nagy sikert aratott Szép asszony kocsisa operette szinre. A fülbemászó énekszámok, melyeket a közönség már a szereplőkkel énekel, a néger gyerekek, Rácz Jancsi és zenekara szinpadi zenéje most sem maradhatnak siker nélkül. Délután a „Próbaházasság“ megy, mely felujitása alkalmából frenetikus kacagást váltott ki. Kedden Alfréd Savoir kitünő francia vigjátéka „Dupla vagy semmi bemutatója lesz.

Apolló-mozgó

Táo-Tai japáni történet. Kisérő: Fix-Fox burleszk.
Hétfőn: Szünet.

Uránia-mozgó

„A kis rongyos“ Jacko Ciaval. Chaplin pincér.
Hétfőn: 2 slager - Babaruha. Vadászzsákmány.

Vigszinház-mozgó

Velencei carneval látványos bohém történet. Lelkek éjszakája.
Hétfőn: Judesz. Mindhárom rész egy előadásban.

Meteor-mozgó

Vasárnap Parisette Bimbulával a főszerepben. Csütörtökön Dr Mabuse világsláger.

TESTEDZÉS

Szabolcs Hajdu ellen

A diószegi uti Vasutas-sporttelepen délután 3 órai kezdettel találkozik Szabolcs válogatott csapata Hajdu legjobb tizenegyével. A két válogatott a következő felállitásban küzd:

Szabolcs: Szokol—Miskolczy Damu—Palicz II. Weisz, Neumann—Feldmann, Deák, Guttmann, Reichmann, Naményi; *Hajdu*: Farkas—Baik, Fried II.—Moskovits Fejér, Fried I.—Polyik, Ökrös, Zsirkay, Vampetich, Herzog.

Hajdu—Szabolcs válogatott mérkőzését a keleti kerület két főhelyének, Debrecennek és Nyiregyházának, illetőleg Kisvárdának rivalizálása hozta létre. A debreceni hegemonia megszünt, Szabolcs sportja rendkivül nagyot fejlődött; birkozásban, uszásban már felülmulta Debrecent és a labdarugásban is döngeti a debreceni állásokat. *Szabolcs már nem a lebecsülendő, hanem a veszélyes ellenfél*, most vasárnap is erős, szép küzdelem várható a győzelemért.

Tavasszal az első találkozásnál 3:2-re győzött Hajdu, bár a győzelmet nagy részben Szabolcs kapusa szerezte meg — hihetetlen rossz vezetésével. A honi pálya most Hajdu esélyeit növeli, a csapatfelállitás jól sikerült, a közvetlen védelem sziklaszilárd, a csatázó sor gyors, jó lövő, erélyes emberekből áll, akiknek nagy technikájuk, kitünő összjátékuk van. A fedezet sorból hiányzik *Szoldrszky* és *Ökrös* Sándor, azonban még ugy is jobb a szabolcsinál, amelynek a hátvédő párja és a csatázó sora a legjobb. *Egybevetve az esélyeket, Hajdu 2:3 golarányu győzelmét várjuk.* Elbizakodottságra nincs ok, lelkesedéssel, kitartással kell játszaniok Hajdu embereinek, hogy megérdemeljék a győzelmet. Biró *Bródy* Barna lesz.

Nyiregyházán Debrecen és Nyiregyháza ifjusági válogatott tizenegye küzd a győzelemért és a győztest megillető 11 ezüst éremért. Ez lesz a két város ifjusági válogatottjának első találkozása. Nyiregyháza ifjusági válogatottja van olyan jó, ha nem erősebb, mint Debrecené, mutatja ezt a NyETVE ifjuságának tavaszi szép győzelme a DMTK bajnokcsapata felett. A debreceni fiuknak — Borsi—Kerezsi, Weisz—Borsi Fehér, Moskovits—Fränkel, Szabó, Herskovits, Trnka, Kohn — nehéz dolguk lesz a szokatlan pályán, idegen környezetben. Őket azonban még nem mételyezte meg az anyagiasság, *az ifjuságiak még tudnak küzdeni, a hátrányt lelkesedéssel, kitartással pótolni.* Érezniök kell, hogy ők Debrecent képviselik, Debrecen figyelő szeme kiséri őket. Ha ezt szem előtt tartják, *becsületes eredményt érhetnek el.* Biró *Kondor* Aladár lesz.

Fővárosi program. Budapesten az MTK — Törekvés, FTC — BTC, UTSE—KAC, 33—VAC, UTE—III. ker. Vasas—Zugló az érdekesebb mérkőzések. Az elülállók győzelme várható.

A bajnokság állása. A negyedik forduló után Kelet labdarugó kerületi bajnoki tabellája a következő eredményt mutatja:

	játszott	nyert	eldöntetlen	veszített	edott gol	kapott gol	pontszám
DVSC	3	3	-	-	10	-	6
NyTVE	3	2	1	-	9	2	5
DMTK	4	1	3	-	5	4	5
DKASE	4	1	2	1	3	3	4
BUSE	4	-	3	1	7	10	3
KSE	3	1	-	2	1	3	2
DTE	4	-	2	2	2	4	2
Ny Törekvés	4	-	2	2	5	16	2
DEAC	1	-	1	-	4	1	1

Elmarad a DMTK kisvárdai utja. A DMTK kisvárdai utja közbejött akadályok miatt elmarad.

Elmarad a szolnoki atletikai verseny. A *Hajduföld* szombaton este a következő táviratot kapta a szolnoki MOVE-től: „*Pálya használhatatlan, verseny elmarad.*“

A debreceni összes atléták kedvező idő esetén vasárnap délután fél 4 órakor a nagyerdei pályán össztreninget tartanak.

Nagy Bálint kilépett a DEAC-ból. *Nagy* Bálint, a DEAC kitünő csatárja, kilépett a DEAC-ból. A DEAC labdarugó szakosztálya szombati ülésén kilépését tudomásul vette.

Első helyen a DVSC és a NyTVE áll. Szépen szerepel a DMTK is. Az utolsó helyen a KSE, DTE és Ny Törekvés áll 2-2 ponttal. A DEAG jelenlegi utolsó helye onnan van, hogy még csak egy mérkőzést játszott, mig a többiek négyet.

Nagy tréning. A DTE vasárnap délelőtt fél 10 órai kezdettel a nagyerdei sporttelepen nagy tréninget tart. Az I., II és ifjusági játékosok mind jelenjenek meg.

Guttmann ujra az FTC ben. Ellenőrizhetetlen hirek szerint *Guttmann*, a NyTVE kivételes képességü középcsatázója, kerületi válogatott, aki valóságos sportnevelést végzett Nyiregyházán, visszatér anyaegyesületébe, az FTC-be, ahol hat hónap eltelte után játszani is fog — tudását ismerve — az első csapatban.

Ifjusági mérkőzés. A Vargakerti Sport Club és DSC vasárnap délelőtt 10 órakor a DKASE ügetőtéri sporttelepén mérkőzést tart, A játékosok pontos megjelenését kéri az intéző.

KÖZGAZDASÁG

Egy hónap alatt harminc százalékkal csökkentek a részvények árfolyamai

Az elmult hét sem hozott változást a középeurópai krizisben. Németország válsága tovább tart azon az uton, amelyen a ruhrvidéki megszállás óta előidézett passziv ellenállás elrendelése óta megindult. Az ellenállás beszüntetésének proklamációja ugyszólván minden visszhang nélkül adatott át a történelemnek. A német márka a mult héten folytatta a katasztrófális elértéktelenedését és jegyzése a nemzetközi piacokon

egy hét alatt ismét csaknem negyedére csökkent.

Ez a berlini devizapiacnak további ösztönzést adott arra, hogy a külföldi fizetési eszközökért hihetetlenül hangzó árakat fizessenek. Igy a londoni kifizetés ára egy hét alatt 910 millió márkáról 3400 millióra, a dollár árfolyama 200 millióról 850 millió márkára szökött fel. A birodalmi bank szeptember 23-iki kimutatása a bankjegyforgalom ujabb óriási emelkedéséről számol be, amennyiben

egy hét alatt 5·4 billió márka uj bankjegy került forgalomba,

ugy, hogy ezzel az összeggel az összforgalom elérte a 8·6 billió márkát. A német események elkedvetlenitőleg hatottak a középeurópai értékpiacokra, de főleg Bécsre. Valószinüleg a budapesti értéktőzsdén bekövetkezett ellanyhulásnak is részben a német események az előzményei. Budapesten az elmult héten az árfolyamok 15 százalékos árfolyam lemorzsolódást szenvedtek, ugy, hogy az elmult hónap utolsó üzleti napja óta

a részvények árfolyamai körülbelül 30 százalékos csökkenést mutattak.

Ennek legfőbb előidézője a nagy részvény infláció, amelyek az előző hónapban a tulhajtott árfolyamokat akarták kihasználni. Sem a külföldi kölcsön sikeressége, sem az értékpapir forgalmi adó felemelése

a jelenlegi tőzsdei baisse indokolására fel nem hozható,

mert nem tételezhető fel az értékpapir tulajdonosok részéről az a naivitás, hogy akár a tavasszal folyositandó külföldi kölcsön, akár az értékpapir forgalmi adónak kétszeresére való felemelése miatt 30 százalékos és ennél magasabb árfolyamveszteségek mellett értékpapirjaiktól megváljanak. A budapesti terménytőzsdén a hangulat a mult héten tartott volt, a hét végén kisebb javulás mutatkozott.

Rövidárunagykereskedőknél, Hangyáknál, asztalosoknál személyileg jól bevezetett

rayon képviselőt keres

budapesti bevezetett gyárvállalat Nyiregyháza és környékére

magas jutalék mellett.

Ajánlatokat a Magyar Hirdető Iroda Budapest, Városháza-utca 10. továbbit.

NYUGAT

Magyar korona: 3.

Zürichi zárlat

Berlin 85, Hollandia 219½, Newyork 559, London 2547½, Páris 3810, Milano 2520, Prága 1650, *Budapest 3*, Belgrád 645, Bukarest 257½, Varsó 7, Bécs 78⅝, Szófia 545.

Devizaközp. hiv. árf.

Dollár 19550—20650, Francia frank 1155—1221, svájci frank 3460—3680, cseh kor. 576—620, lei 94—107, lira 880—935, dinár 224—238, 100 német márka 00·2—00·05 f. osztrák korona 27·40—29·60 fill.

TŐZSDENAPTÁR

Tőzsdenapok	Benyujtási nap	Rendezés	Fizetési nap
Szept. 24. hétfő Szept. 28. péntek	Szept. 29 szombat	Okt. 8. hétfő	Okt. 11. csütörtök
Okt. 1. hétfő Okt. 5. péntek	Okt. 6. szombat	Okt. 15. hétfő	Okt. 18. csütörtök
Okt. 8. hétfő Okt. 12. péntek	Okt. 13. szombat	Okt. 22. hétfő	Okt. 25. csütörtök
Okt. 15. hétfő Okt. 17. szerda Okt. 19. péntek	Okt. 20. szombat	Okt. 29. hétfő	Okt. 31. csütörtök

Terménytőzsde zárlat

A mai terménytőzsdén az irányzat buzában megszilárdult, egyebek változatlanok. A buza ára 2000 koronával emelkedett.

Hivatalos árak: 76 kilós tiszavidéki buza 970—80, egyéb 960—70, 79 kilos tiszavidéki 980—1000, egyéb 970—90, takarm. árpa 630—60, sörárpa 725—50, rozs 660—670, köles 750—800, zab 670—80, tengeri 675—90, repce 1650—750, korpa 400—410.

Ferencvárosi sertésvásár

Nyiltvásári maradvány 75, érkezett 23, eladatott 10.

Árak: zsirsertés fiatal könnyü 7000—600, nehéz 7400—8200.

Zártvásárra érkezett 11, de üzlet nem fejlődött ki.

Önkéntes árverés.

A Csapó-utca 77. sz. alatti vendéglő- és korcsmahelyiség mindenféle berendezési tárgya f. hó 10-én, szerdán d. u. 3 órakor elárvereztetik.

Irógépet vesz

Nagy Lajos iroda, Veres-u. 9.

Bagi és Petrik

rőfös, rövidáru, szabókellékek és piperecikkek üzlete

e héten nyilik meg!!

Szent-Anna-utca 5. szám.

Iskolai tankönyv

és irószerek bármelyik iskola részére beszerezhetők a

Csáthy Ferenc könyvkereskedés és irodalmi vállalat R.-T.-nál.

A vevő a kitüzött időre fizetni nem tudott! A vétel megsemmisült és igy ismét eladó a Gombos István-féle

21 magyar holdas halápi birtok!

A nagycserei vasuti állomáshoz nehány percnyire van ez a birtok, bárki megmondja ott, hogy melyik az, most Nagy Imre ur haszonbérli.

Ára magyarholdanként 18 métermázsa buza!

Van rajta cseréppel fedett tanyaépület, két szoba, konyha, 12 darab jószágra istálló, sertésól, kocsiszin, jó vizü kut és két hatalmas góré.

Nagyon természetes, hogy ezen birtok eladása felett is — mely jelenleg a Nagytiszteletü Ludmán Lajos ref. lelkész ur tulajdona — a **Nagy Lajos** Országos Ingatlanforgalmi Iroda rendelkezik, ott köthető meg a vétel, ott teendő le a vételi foglaló is!

IRODA: VERES-UTCA 9. SZ.

Csanak József K. Rt. füszer- és csemegekereskedés

Olasz és portugál szardiniák
Olajos pisztráng
Thon-hal
Humár
Kaviár

Piac-u. 51. Főpostával szemben.
Telefon 70.
Alapitva: 1823.

Pástétomok
Krémek (sandwichre)
Champignon gombakonserv
Sajtok
Teavaj
Likőrök
Pezsgők

Saját termésü kiváló fajborok!

Kölcsönt adok

rövid időre, kosztkamatra, kellő biztositék mellett.

Értekezhetni lehet a NAGY LAJOS irodában, délelőtt 8—12-ig Veres-utca 9. szám alatt.

Ócska vasat,

rezet és mindennemü fémet legmagasabb árért veszek. Kovácsoknak használhatót becserélek. Nagyobb tételt elszállitok **Steiner** Eötvös-utca 110. Telefon 6-86. sz.

Folytonégő kályhák

tüzhelyek, előmelegitő :: kályhák ::

Sesztina Lajos vasüzletében kaphatók!

Kifutó fiut

keres azonnali belépésre a „Hajduföld“ szerkesztősége.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések dija hétköznap 10 szóig 400 kor., minden további szó 40 K. Vasár- és ünnepnapokon 10 szóig 600 K, minden további szó 60 kor. Vastagabb betüből szedett szavak kétszeresen számittatnak

Mindenest
jobb családból valót keres 3 tagu uri család azonnal, vagy 15-re. Füvészkert-u 15.

Megbizható
száraz dadát és mindenes főzőnőt azonnali belépésre keresek. Értekezni Füvészkert-utca 20 szám.

Bérbeadó
harmadfél hold ondódi föld. Értekezni Péterfia-u. 1. sz.

Hintók, homokfutó és hajtókocsik
eladók. Nagy Gyula kocsigyártómester, Erzsébet ut 17. sz.

Társ kerestetik
találmány szabadalmaztatásához és előállitásához. — Cim: Hatvan-u. 48., (fodrászüzlet.)

Hullott hajat
legmagasabb áron veszek. Párisi hölgyfodrász szalon, Simonffy utca 7.

Egy szoba-konyhás lakást
keres fiatal házaspár őszre, butorozva vagy butorozatlanul. Cim a kiadóban.

Földbérlet
6 hold a Vidi-pusztán, Hajduböszörmény alatt, a Forraytanya szomszédságában kiadó Cim: Szabó Lajos főkertész, Debrecen, Füvészkert-utca 4. sz.

Házmester
gyermektelen, nős lakást kaphat Hatvan-utca 24. sz.

Eladó
Lanberger-féle 3 pedálos rövid uj zongora. Kossuth-utca 61. I.

Szőrmebéléses
kocsisbunda és egy nagy vaskályha eladó. Csillag utca 82. szám.

Tanitványt vállalna
két joghallgató középiskolák bármely osztályából. Cim a kiadóban

Tanuló
felvételetik Félegyházy János füszerüzletében.

Zongoratanárnő
kezdő és haladó növendékeket tanit jutányos óradij mellett. Zenedében vizsgáztat Cim a kiadóban.

Tanitványt vállalna
középiskolák bármely osztályából, menekült egyetemi hallgató, Cim: Németh Gyula, Tisza-Internátus.

Butorozott szobát
keres lehető eg azonnalra nőtlen, fiatal uriember. — Telefon 3—48. Hajduföld kiadóhivatala.

Fényképezőgép
használt 9x12 kitünő lencsével eladó. — Megtekinthető a kiadóhivatalban.

Ólmot veszünk
minden mennyiségben. Piac-utca 59.

Burgonyát

korlátlan mennyiségben **veszünk.**

Köztisztviselők Kirendeltsége

Főposta épület.

Itt a lakás!!!

Három szobás, azonnal beköltözhető lakással eladó

a Csonka-utca 6. számu ház

(szemben az iskolával, Csapó-u. sarkához harmadik ház)

A Csonka-utca a Csapó-utca 90. számu ház mellett nyilik be!

Ezen ház eladása felett is a Nagy Lajos Iroda rendelkezik, Veres-utca 9.

Harry PASZTA

JOBB A LEGJOBBNÁL

Iskolai növendékek figyelmébe!

Fésük, Hajcsattok, Hajtük, Kefeáruk, Ollók stb. felszerelések legolcsóbban beszerezhetők a

Korzó Drogueriában

Debrecen, Piac-utca 42. szám alatt.

FEHÉRTÓI TEMETKEZÉSI INTÉZETE

DEBRECEN, DÉGENFELD-TÉR 4. SZÁM. TELEFON 11-85.

Végez temetéseket helyben és vidéken jutányos árban személyes felügyelet mellett. Exhumál és hullaszállitást vállal Telefon nappal és éjjel 11—85. szám.

Serdülő leánykám mellé

magas szellemi és lelki intelligenciával rendelkező 40—50 éves, lehetőleg r. k. vallásu abszolut

urinőt anyahelyetteskent keresek,

kire leányom gondos nevelésének irányitását és budapesti háztartásom vezetését nyugodtan rábizhatom. Zongorázni tudó, nyelvismerettel rendelkező reprezentálóképes urihölgyek kimeritő ajánlatát **„Fővárosi bankigazgató“** jeligére **Bokor, Benkő és Társa** hirdetőirodájába, Budapest V, Dorottya ucca 7, kérem.

Százmillió korona nyerhető

egy összegben egyetlen sorsjegygyel a november 14-én kezdődő XI. osztálysorsjátékban.

Megrendeléseket már eszközlünk!

Deák és dr Ordódy bankház

Andrássy-uti fiók Bpest, Andrássy-ut 16.

Jutalom: **60** millió.
Nyeremény **40** „
„ **20** „
„ **10** „ stb

Hivatalos sorsjegyárak:
1/1 **4000** korona
1/2 **2000** „
1/4 **1000** „

Összesen **700** millió.

KÉVE

Mezőgazdasági Hitelintézet és Iparfejlesztési RT

Budapest, V., Nádor-utca 20.

Elfogad megbizásokat terményértékesitésre minden mennyiségben. **Mezőgazdasági hitelt nyujt** kedvező feltételekkel. **Mezőgazdasági többtermelés és iparfejlesztés.**

Smoll-paszta

valódi, minden szinben, mindig a legolcsóbban szerezhető be

STERN festéküzletében

Piac-utca 10. szám, a Bikával szemben.

Magas bért és nagy jutalomdijat fizetek annak,

aki a főtéren (Piac-utcán) vagy a Csapó-utca legelején (Rákóczi-utcánál nem lejebb!) lakásából 2 vagy 3 szobát átenged a NAGY LAJOS Országos Ingatlanforgalmi Vállalat irodája részére!

Lehet egy nagy világos szoba is, üresen átadva, az szolgálna az irodai személyzet részére, mig egy másik, lehet kisebb szoba is, melyben a szalon-, vagy ebédlőbutorok benntmaradhatnak — ez lehetne a főnök szobája.

Közvetitőket dijazok!

Szives ajánlatokat kér a NAGY LAJOS Iroda, Veres-utca 9. sz., délelőtt 8—12-ig, — vagy délután 4—6-ig.

Nehéz az élet!

Jó ruhába járni gondot ad, olcsón beszerezni tessék **VÉGHEZ** menni, hol kevésbé használt uri ruhák eladása, vétele és alkalmi ruhák kölcsönzése **Vár-utca 2. sz.** (Zenedével szemben.)

Kiadja: Hajduföld Lapkiadó Vállalat.

Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat nyomdájában Debreczen, Ferencz József-ut 59.